

स्फीतान्जनपदादीनतियातः सन् महद्विपिनमद्राक्षमितिचतुर्थेनान्वयः जनपदादिषु नानागुणदोषयुक्तेषु समदृष्टिः सन्गतोहमिति तात्पर्यार्थः स्फीतान्समृद्धान् जनपदान्देशान् तत्रतस्यांदिशि पुरग्रामव्रजाकरान् तत्रपुराणिराजधान्यः ग्रामाभूगुप्रोक्ताः विप्राश्चविप्रभृत्याश्चयत्रचैववसन्ति ते सतुग्रामइतिप्रोक्तः शूद्राणांवासएवचेति व्रजागोकुलानि आकरारत्नाद्युत्पत्तिस्थानानि तान् खेटाः कर्षकग्रामाः खर्वटागिरितटग्रामाः भूगु प्रोक्तावा एकतोयत्रतुग्रामोनगरंचैकतःस्थितम् मिश्रंतुखर्वटं नामनदीगिरिसमाश्रयमिति वाट्यः पूगपुष्पादीनांवाटिकास्ताः वनानि स्वतःसिद्ध वक्षाणांसमूहाः उपवनानि रोपितवक्षाणांसमूहाः तानिच ॥ ११ ॥ चित्रैर्धातुभिः स्वर्णरजताद्यैः विचित्रानद्रींश्च इभैर्भग्नाभुजाःशाखायेषांते द्रुमायेषुतान् शिवानिभद्राणिजलानियेषांतान् नलिनीः सरसीः ॥ १२ ॥ चित्राःस्वनाःयेषांतैः पत्ररथैः पक्षिभिः तन्नादप्रबुद्धैरित्यर्थः विभ्र

स्फीताजनपदांस्तत्रपुरग्रामव्रजाकरान् ॥ खेटखर्वटवाटीश्चवनान्युपवनानिच ॥ ११ ॥ चित्रधातुविचित्रा द्रीनिभभग्नभुजद्रुमान् ॥ जलाशयांश्छिवजलान्नलिनीःसुरसेविताः ॥ १२ ॥ चित्रस्वनैःपत्ररथैर्विभ्रमद्भ मरश्रियः ॥ नलवेणुशरस्तंबकुशकीचकगद्धरम् ॥ १३ ॥ एकएवातियातोऽहमद्राक्षंविपिनंमहत् ॥ घोरंप्रति भयाकारंव्यालोलूकशिवाजिरम् ॥ १४ ॥ परिश्रान्तेन्द्रियात्माहंतृपरीतोबुभुक्षितः ॥ स्नात्वापीत्वाहृदेनद्याउ पस्पृष्टोगतश्रमः ॥ १५ ॥ तस्मिन्निर्मनुजेऽरण्येपिप्लोपस्थआस्थितः ॥ आत्मनात्मानमात्मस्थंचथाश्रुतम चिंतयम् ॥ १६ ॥ ध्यायतश्चरणांभोजंभावनिर्जितचेतसा ॥ औत्कंठ्याश्रुकलाक्षस्यहृद्यासीन्मेशनैर्हरिः ॥ १७ ॥ प्रेमातिभरनिर्भिन्नपुलकांगोऽतिनिर्वृतः ॥ आनंदसंप्लवेलीनोनापश्यमुभयंमुने ॥ १८ ॥

मद्भिर्भमरैः श्रीःशोभायासांताः नलिनीः अतियातः अतिक्रम्यगतःसन् महद्विपिनंवनमद्राक्षम् कीदृशम् नलवेणुशराणांस्तंबैः कुशैःकीचकै श्वगव्हरंदुर्गमम् तत्रवेणुजातयएवविपुलांतरालगर्भाःकीचकाः ॥ १३ ॥ घोरंदुःसहम् प्रतिभयाकारं भयंकररूपम् व्यालादीनामजिरंकीडा स्थानम् ॥ १४ ॥ परिश्रान्तानिन्द्रियाणिआत्मादेहश्चयस्य तृषापरीतोव्याप्तः उपस्पृष्टआचांतः ॥ १५ ॥ पिप्पलोपस्थे अश्वत्थमूले आस्थितः उपविष्टः आत्मनाबुद्ध्या आत्मस्थंहृदिस्थम् आत्मानंपरमात्मानम् ॥ १६ ॥ भावेनभक्त्यानिर्जितंवशीकृतंयच्चेतः तेन औत्कंठ्येनवैवश्येनाश्रु कलायुक्तेअक्षिणीयस्य ॥ १७ ॥ प्रेम्णोऽतिभरेणनिर्भिन्नपुलकान्यंगानियस्य आनंदानांसंप्लवे महापूरेपरमानंदे उभयमात्मानंपरंच ॥ १८ ॥